

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum animalia bruta, & eorum actus diuinę prouidentię subdantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

AD QVARTVM dicēdū, quod Deus dimisit hominē in manu cōsiliū sui, in quātum constituit eū, propriōrū actuum prouisorum: sed tñ prouidentia hominis de suis actibus, non excludit diuinam prouidentiam de eisdem, sicut neq; uirtutes actiōe creaturarum excludunt uirtutem actiōum diuinam.

AD QVINTVM dicēdum, q̄ quāuis multa in humanis actibus casu eueniant, si considerent inferiorē causā, nihil tñ casu euenit, si consideret diuinā prouidentia quā omnibus praeeminet: hoc ēt quod tam multa in humanis actibus accidunt, quorū cōtraria debent accidere, quod vñ consideratis inferioribus causis, ostendit quod vñ diuinā prouidentia gubernantur, ex qua contingit quod frequenter potentiores succumbunt: ostenditur enim per hoc quod victor magis est ex diuina prouidentia, quam ex humana uirtute, & similiter est de alijs.

AD SEXTVM dicēdū, q̄ quāuis videat nobis q̄ oia & qualiter bonis & malis accidat ex hoc, q̄ nescimus qua de cā diuina prouidentia singula dispensat, nō est tñ dubiū quin in oibus bonis & malis, q̄ eueniant siue bonis siue malis, sit recta rō fm quā diuina prouidentia oia ordinat. Et quia eam ignoramus, videtur nobis quod inordinate & irrationaliter eueniant, sicut si aliquis intraret officinam fabri, videret ei quod instrumenta fabrilia essent inutiliter multiplicata, si nesciret rationem vtrū vnquoque, quorum tamen multiplicatio ex causā rationabili apparet ei, qui uirtutem artis intuetur.

ARTICVLVS VI.

Utrum animalia bruta, & eorum actus diuinae prouidentiae subdantur.

SEXTO quaeritur, utrum animalia bruta & eorū actus diuinā prouidentia subdantur. Et videtur quod non: quia 1. Cor. 9. dicitur. Non est Deo cura de bobus. ergo neq; de alijs brutis, eadem ratione. ¶ 2. Prax. Abachuc. 1. dī. Numquid facies homines quasi pilces maris? & sunt uerba prophetae cōquerētis de p̄urbatione ordinis, quae vñ in humanis actibus accidere, ergo vñ quod actus irrationaliū creaturarum diuina prouidentia non gubernantur.

¶ 3. Prax. Si homo sine culpa puniret, & p̄na in eius bonum nō cederet, nō vñ quod res humanā prouidentia gubernarent: sed in brutis animalibus nō est culpa, neq; hoc quod quandoq; occiduntur in eorum bonum ordinatur, quia nullū est praeuium eis post mortem, ergo eorū uita prouidentia nō regit.

¶ 4. Prax. nihil regitur Dei prouidentia, nisi quod ordinatur ad finem, quem ipse intendit, qui non est aliud quam ipse Deus: sed bruta non possunt peruenire ad participationem Dei, cum non sint capacia beatitudinis. ergo uidetur quod diuina prouidentia non gubernentur.

SED CONTRA est, quod dī Matth. 10. q̄ vnus ex passeribus nō cadit super terram sine patre caelesti.

¶ 2. Prax. Bruta animalia sunt digniora alijs insensibilibus creaturis: sed alia creatura cadunt sub diuina prouidentia, & etiam omnes actus ipsarum, ergo & multo magis bruta.

RESPON. Dicēdum, quod circa hoc duplex fuit error. Quidā n. dixerunt, quod animalia bruta non gubernantur prouidentia, nisi inquantū participāt naturam speciei, quae est a Deo prouisa & ordinata: & ad hunc prouidentia modū referuntur oia, q̄ in sacra scriptura inueniuntur, quae videtur importare prouidentiam Dei circa bruta, sicut illud. Qui dat iumentis escam ipsorum &c. & iterum Catuli leonū

A rugietes &c. & multa huiusmodi: sed hic error maximam imperfectionē Deo tribuit. nō enim potest esse, ut sciat singulares actus brutorum animalū, & eos non ordinet, cum sit summe bonus & bonitatem suam per hoc in omnia diffundens. vnde praevidens error derogat diuinae sciētiae subtrahens ei ordinationem particularium, in quantum sunt particularia. Vnde alij dixerunt, quod brutorum actus sub prouidentia cadunt & eodem modo sicut actus rationalium, ut nullum malum in eis accidere patiantur, quod non ordinet in bonū ipsorum. Sed hoc etiam longe est a ratione: non n. debetur p̄na, vel premium, nisi ei, qui habet liberum arbitriū. Et ideo dicēdū, quod bruta & omnes eorum actus cadūt etiam in singulari sub diuina prouidentia: non tamē eo modo, quo homines & eorū actus, quia de hominibus etiam in singulari est prouidentia propter se: sed singularia brutorum non prouident nisi p̄ aliud, sicut & de alijs creaturis corruptibilibus dictum est. Et ideo malum, quod in bruto accidit, nō ordinatur in bonū eius, sed in bonum alterius, sicut mors aīni ordinatur in bonum leonis, vel lupi: sed occisio hominis, qui a leone occiditur, non solum ad hoc ordinatur, sed principaliter ad p̄nā eius, vel augmentum meriti, quod per patientiam crescit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Apostolus non intendit vniuersaliter a cura diuina bruta mouere: sed quod Deus non hoc modo curat de brutis, quod propter bruta det homini legem, scilicet, ut eis bene faciat, vel ab occasione eorū abstineat: quia bruta in vltimū hominum facta sunt. vnde non sunt propter se prouisa, sed propter hominem.

AD SECVNDVM dicendum, quod in piscibus & brutis animalibus Deus hoc ordinavit, ut potentiora infirmiora subijciant absque alicuius demeriti, vel meriti consideratione: sed solummodo ad cōseruationem boni naturae. Et ideo admiratur propheta si hoc modo etiam res humanae gubernentur, quod est inconueniens.

AD TERTIVM dicēdū, q̄ in rebus humanis alius ordo prouidentiae requiritur, quā in brutis: vnde si ille ordo solus quo bruta ordinantur, in rebus humanis esset, res humanae improuise viderentur: sed tamen ille ordo sufficit ad prouidentia brutorum.

AD QVARTVM dicēdū, q̄ omnīū creaturarū ipse Deus est finis: sed diuersimode. quarundā n. creaturarum dī esse finis in quātum participant aliquid de Dei similitudine, & hoc est cōmune omnibus creaturis: quarundam vero est finis hoc modo, quod ipse creaturae pertingunt ad ipsum Deum per suam operationem, & hoc est solum creaturarum rationalium, quae possunt ipsum Deum cognoscere & amare, in quo eorum beatitudo consistit.

ARTICVLVS VII.

Utrum peccatores diuina prouidentia regantur.

SEPTIMO quaeritur, utrum peccatores diuina prouidentia regantur. Et videtur quod non, quia illud quod sibi relinquitur, non gubernatur ab alio: sed mali sibi relinquitur. P̄sal. 80. Dimisit eos secundū desideria cordis eorū &c. ergo mali per prouidentiam non gubernantur.

¶ 2. Prax. Ad prouidentia, qua Deus homines gubernat, pertinet, q̄ eis angelorum custodia adhibeat: sed angeli custodientes quandoque homines relinquunt, ex quorū voce hī Hier. 6. curauimus Babilonem & nō est curata. derelinquamus ergo eam. ergo mali diuina prouidentia non gubernantur.

Quaest. disp. S. Tho. SS 3 ¶ 3 Prax.

x. p. q. 12. ar. 2.

Art. 5. huius quaest.

1. q. 12. art. 2.